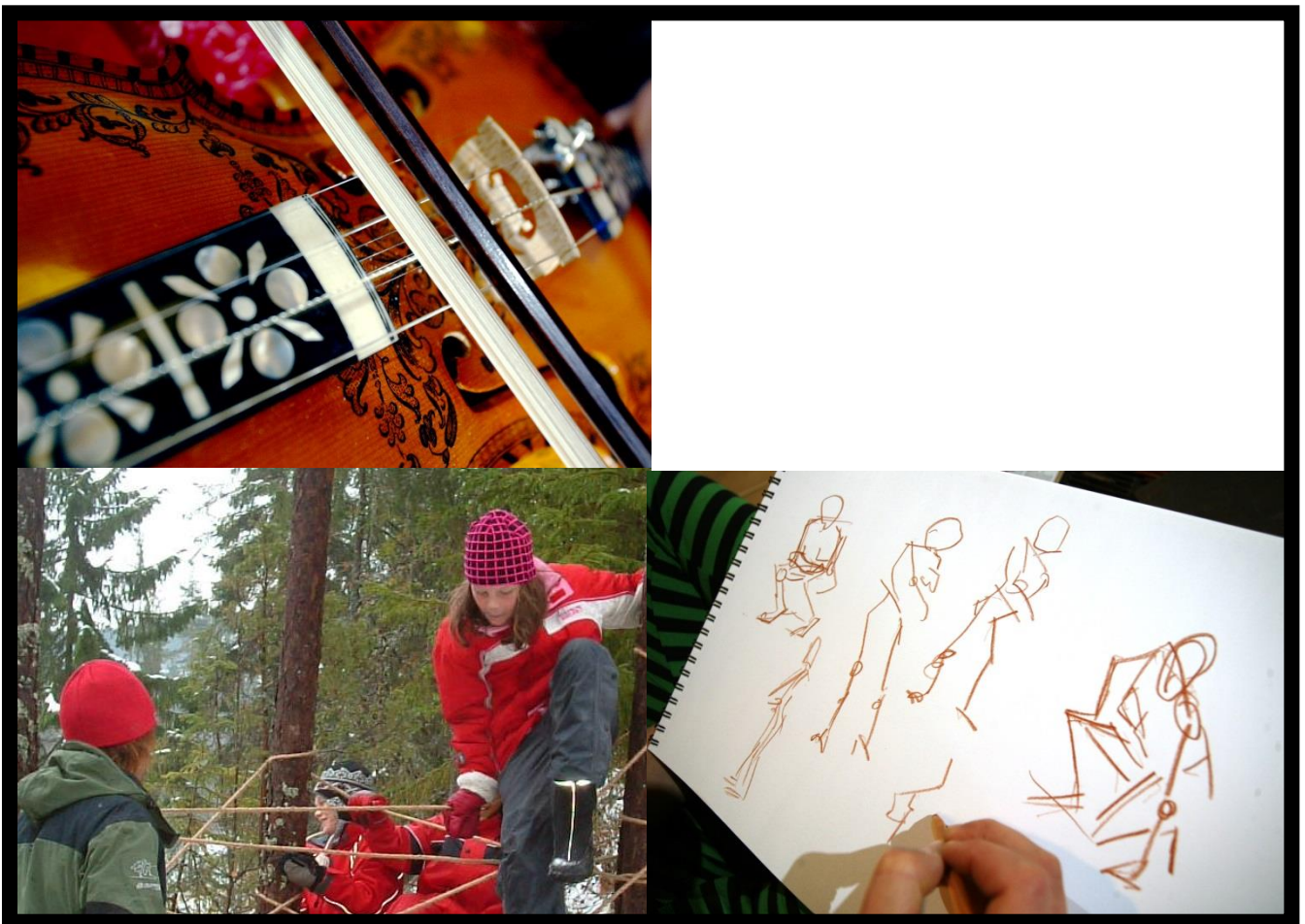

VEILEDNING FOR NYUTDANNEDE LÆRERE
- BARNEHAGE, GRUNNSKOLE OG VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

ÅRSMELDING

Høst 2014-Vår 2015

Innholdsfortegnelse

<i>Forord</i>	2
Region: Agder (Aust- og Vest-Agder)	3
Region: Hedmark og Oppland	8
Region: Hordaland	12
Region: Nordland	13
Region: Nord-Trøndelag	13
Region: Oslo og Akershus	16
Region: Rogaland	17
Region: Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal	18
Region: Sør-Trøndelag	20
Region: Telemark, Østfold, Vestfold, Buskerud	21
Region: Troms og Finnmark	22

Forord

Dette er en forkortet utgave av årsmeldingene fra veiledningsordningene for 2014/2015. Den viser en oversikt over mål, innhold, organisering og omfang av de regionale veiledningsprogrammene. I Norge utvikles veiledningsordningene i samarbeid mellom lokale/regionale aktører i sektoren og universiteter/høgskoler som gir lærerutdanning. De 11 regionale veiledningsordningene viser et mangfold av modeller for oppfølging av nye førskolelærere og lærere i barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

Nettverket for veiledning av nyutdannede lærere finansieres av Kunnskapsdepartementet, og har i oppgave å ivareta samarbeidet mellom høgskolene/universitetene når det gjelder utvikling, kvalitet og forskning. Nettverket er en møteplass og bidrar til å gi en samlet dokumentasjon av den nasjonale satsingen på veiledning av nyutdannede.

Nettverket veiledning av nyutdannede lærere består av kontaktpersoner som arbeider med oppfølging av nyutdannede ved universitet og høgskoler som gir lærerutdanning, eller ansatte som forsker på feltet. Nettverket utgir årlig resultatrapporter og årsmeldinger. I tillegg bidrar kontaktpersonene i nettverket med ulike former for dokumentasjon og forskning på feltet. Vi viser til nettverkets nettside <http://www.nyutdannet.no> der man kan finne mer informasjon om arbeidet i programmene og i nettverket, samt rapportene i sin helhet.

Høgskolen i Telemark leder nettverket. Vi har bearbeidet rapportene fra de ulike regionene og samlet disse i denne årsmeldingen for 2014/2015.

Eva Bjerkholt

Faglig koordinator
Høgskolen i Telemark

Tonje Brokke

Administrativ koordinator
Høgskolen i Telemark

Årsrapport for Mentor A, 2014/ 2015

Veiledning av nyutdannede lærere i Aust- og Vest Agder

Mål med arbeidet i skoleåret 2014 / 2015

- Å opprettholde og videreutvikle arbeidet med nyutdannede og mentorer i samarbeid med barnehage- og skoleeier.
- Å tilpasse modellen for samarbeid mellom barnehage- og skoleeiere slik at den er i tråd med føringer fra Utdanningsdirektoratet ved å arrangere fellessamlinger og erfaringsdeling for mentorer og nyutdannede i barnehage og skole på Universitetet i Agder.
- Å styrke kvaliteten i lærerutdanningene ved å tilbakeføre erfaringer fra deltakerne i Mentor A. Ved å knytte denne tilbakeføringen tett opp mot studieledere og dekan for våre lærerutdanninger, vil vi oppnå en økt effekt av tilbakeføringen.
- Å vektlegge sammenhengen mellom Mentor A og andre tiltak som omhandler samarbeidet mellom barnehage- og skoleeiere og universitetet.
- Bidra til informasjon om at veiledning av nyutdannede er viktig for å beholde førskole-lærere og lærere i yrket.
- Å støtte opp om arbeidet med utdanning av veiledere for nyutdannede lærere. Institutt for pedagogikk ved Universitetet i Agder er hovedansvarlige for dette studiet.
- Å delta i det nasjonale nettverket for veiledning av nyutdannede.

Organisering og gjennomføring av Mentor A skoleåret 2014/2015:

Mentor A gjennomføres i nært samarbeid med barnehage- og skoleeiere. Mentor A har tidligere hatt en styringsgruppe, som bestod av KS, barnehage og skoleeiere og Utdanningsforbundet, men denne fungerer etter den sentrale omleggingen av Veiledning av nyutdannede ikke som styringsgruppe lenger. Organiseringen av Mentor A veiledning av nyutdannede, ble utarbeidet av denne styringsgruppa og har siden hatt denne formen.

Faggruppe utdanning / GNIST, og barnehage - og skoleeiere i Aust- og Vest Agder har sammen med Universitetet i Agder et samarbeidsforum, Faggruppe utdanning. Her orienteres det om Mentor A, veiledning av nyutdannede Mentor A har også blitt en del av GNIST og GLØD- samarbeidet gjennom samarbeidet med utdanningsdirektørene og en representant for KS. Utdanningsdirektørene, KS og Utdanningsforbundet har hatt ansvaret for å bringe tiltaket ut til brukerne.

Arbeidslivsdagen ved Universitetet i Agder: Mentor A deltar med innlegg på Arbeidslivsdagen ved Universitetet i Agder for å gjøre arbeidet med veiledning av nyutdannede kjent for studentene som skal ut i jobb.

Avslutning for studenter ved barnehagelærerutdanningen og lærerutdanningene: Mentor A presenterer hvert år sitt tilbud til nyutdannede på avslutningen, både med innlegg og skriftlig informasjon i form av flyers og program.

Informasjon på nett: Det ligger informasjon på nettsiden til Avdeling for lærerutdanning om Mentor A

Informasjon på Arbeidslivsdagen ved Universitetet i Agder: Det informeres hvert år om tiltaket på Arbeidslivsdagen. I år ble det delt ut skriftlig informasjon.

Samlinger på Universitetet i Agder: Mentor A, Veiledning av nyutdannede, i Aust- og Vest Agder, organiserer samlinger for nyutdannede og mentorer på Universitetet i Agders to campuser.

Campus Gimlemoen: For å gjennomføre disse samlingene på campus Gimlemoen har vi laget et team med en innleder som også underviser på Universitetet i Agder og erfarne lærere ansatt i barnehage og skole. Disse er ledere for erfaringsdelingen med de nyutdannede.

På campus Grimstad har vi samlinger der innleder også leder erfaringsdelingen med deltakerne. Da skjer erfaringsdelingen underveis. Leder for erfaringsdelingen er innlederen. Dette er et forsøk fordi det er noe færre deltakere fra Aust Agder enn fra Vest Agder.

Samlingene er gratis for deltakerne. Det er en enkel servering på samlingene fordi alle kommer direkte fra jobb og noen har reist langt for å delta.

På grunn av matriseorganiseringen på Universitetet i Agder er Mentor A lagt til Avdeling for lærerutdanning. Utdanningen av mentorer for nyutdannede til Institutt for Pedagogikk. De har ikke gitt noe tilbud om utdanning i skoleåret 2014/ 2015. Høgskolen i Telemark har gitt et tilbud om utdanning i vår region.

Deltakere i Mentor A: Antall nyutdannede og mentorer som har deltatt på samlingene i Mentor A, skoleåret 2014 / 2015 vært: 46

Det har vært flest deltakere fra barnehagene.

Barnehager: 26

Skoler: 20

Campus Gimlemoen: 24

Campus Grimstad: 22

Det har vært en nedgang fra forrige år. Noe av årsaken til det er at kommune har deltatt i flere store prosjekter. Mange skoler har hatt fokus på det. Noe av nedgangen kan også skyldes at tilsetning av nyutdannede i skolen varierer fra år til år og ikke minst: En del skoler og barnehager organiserer sin egen veiledning. Ytterligere to faktorer kan spille en rolle: Mentor A startet tidligere enn før. Det kan hende at ikke alle var oppmerksom på det. Skolestreiken kan også ha bidratt til at meldte seg til tiltaket.

Sted for samlingene: Det har vært avholdt fem fellessamlinger i skoleåret 2014/ 2015 på Campus Gimlemoen.

Det har vært holdt 4 samlinger på campus Grimstad i 2014/2015.

Målet med fellessamlingene har vært å gi mentorer og nyutdannede en felles plattform. En vil også gi en bevissthet om det å gi og få veiledning. I tillegg har sentrale temaer for nyutdannede vært satt på programmet. Utgangspunktet for temavalg har vært de undersøkelsene og erfaringene vi tidligere har gjort i prosjektet Mentor A. Programmet har blitt justert noe underveis fordi det ble vist spesiell interesse for enkelte temaer, for eksempel ledelse i barnehage og klasser. De nyutdannede gav i evalueringen, uttrykk for at de var tilfredse med temavalget.

Innholdet i samlingene: Temaene på samlingene ble valgt ut på grunnlag av erfaring fra tidligere samlinger og innspill fra deltakerne selv. På den siste samlingen har vi lagt opp til at deltakerne selv skal komme med ønsker om temaer. De forslagene som til nå er kommet inn og som har vært behandlet i skoleåret 2014/ 2015 har vært mer av de temaene som står på programmet: Klasseledelse, ledelse i barnehage, den vanskelige samtalen, de stille og de ville barna og ungdommene. For skolen har det i tillegg også vært ønske om vurdering og arbeidsmåter.

Målet med erfaringsdelingene var å gi de nyutdannede en mulighet for å dele erfaringer med andre. De nyutdannede bestemte selv hvilke temaer som var aktuelle å ta opp. Erfaringsdelingen for de nyutdannede ble ledet av erfarne førskolelærere og lærere fra barnehage og skole.

Informasjon og påmelding: Informasjon om Mentor A til nyutdannede og mentorer gikk gjennom barnehage- og skoleeierne til barnehage- og skoleledelse. Barnehage- og skoleledelse var ansvarlige for å melde mentorer og nyutdannede på samlingene. Påmeldingen skjedde til Avdeling for lærerutdanning ved Universitetet i Agder.

Også Utdanningsforbundet har informert sine medlemmer om Mentor A.

Som tidligere nevnt ble også Arbeidslivsdagen og studieavslutningen for nyutdannede informert om Mentor A.

Samarbeid mellom lærerutdanningsinstitusjonen, videregående opplæring, grunnskolen og barnehager:

Mentor A har satt fokus på de nyutdannede og gjennom tilbudet har samarbeidet blitt tettere og mer strukturert. Vi har kunnet utnytte andre samarbeidsfora til informasjon og kunnskapsspredning. Blant annet bruker vi samarbeidsorganet Faggruppe utdanning der

både skoleeiere og Universitetet i Agder møter. Vi har brukt erfarne lærere og førskolelærere som ledere på erfaringsdelingene.

Overføring av erfaringene fra Mentor A til ansvarlige for grunnutdanningen i lærerutdanning og for etter- og videreutdanning:

Det er et samarbeid mellom Mentor A og Avdeling for lærerutdanning med informasjonsflyt til dekan og studieledere.

I Faggruppe Utdanning får barnehage- og skoleeiere og også ansvarlige for etter- og videreutdanning kjennskap til Mentor A.

Evaluering av prosjektet Mentor A

Det utarbeides hvert år et program for Mentor A. Det sendes ut informasjon om tiltaket om våren og så sendes programmet ut i god tid før samlingene starter om høsten. Det gir anledning for planlegging i forhold til nyutdannede og veiledere i barnehage og skole. Dette vil vi fortsette med fordi tilbakemeldingene på programmet er gode.

Vi vil også bruke barnehage- og skoleeiere og KS i informasjonen om Mentor A. Det er viktig for å understreke hvor viktig tilbudet er, særlig for dem som ikke er inne i et fast opplegg på sine arbeidsplasser. Det gjør også ledelsen av barnehager og skoler oppmerksomme på at det er barnehage- og skoleeieres ansvar at nyutdannede får et tilbud.

Selv om vi aktivt bruker barnehage- og skoleeierne i informasjonen om Mentor A og sender ut e-post, er det likevel vanskelig å nå alle med informasjonen i en stor informasjonsflom. Tilbakemeldingene fra deltakerne viser at de får informasjon om Mentor A fra ulike kilder.

For barnehagenes del viser det seg at det er vanskelig å få til fast veiledning på grunn av arbeidssituasjonen i den enkelte barnehage. Dette gjelder nok i særlig grad de små barnehagene. I en slik situasjon er tilbudet på Universitetet i Agder svært nyttig, særlig fordi det tidsmessig ikke er veldig krevende samtidig som de nyutdannede får mulighet til å dele erfaringer.

Det viser seg hvert år at det er vanskelig å få med nyutdannede fra videregående skole. Det kan skyldes at videregående skole har andre tradisjoner enn grunnskolen på dette feltet. Mange lærere får faddere når de starter og mange synes at dette fungerer bra.

Deltakelsen i Mentor A sank fra 60 deltakere i 2013/ 2014 til 46 i 2014/ 2015. Det er vi ikke fornøyd med selv om vi som nevnt ovenfor ser noen av årsakene til nedgangen.

Vi har lagd et tilbakemeldingsskjema for deltakerne i Mentor A som vi benytter hvert år.. Resultatene fra tilbakemeldingene tidligere år peker på at Mentor A er et nyttig prosjekt for de nyutdannede og det kommer få forslag til endringer. Både «forelesningene» og erfaringsdelingene får gode tilbakemeldinger.

Vi har deltatt i Nasjonalt nettverk for veiledning av nyutdannede med en representant på hvert møte. Når leder av Mentor ikke kan delta, har vi stilt med vikar. Vi ville ønske at flere

kunne delta, men undervisning i skole og på universitet gjør dette vanskelig, særlig når samlingene legges over to dager og samlingene legges utenfor Oslo.

Kristiansand, 10. mai, 2015

Birte Simonsen
Dekan
Avdeling for lærerutdanning

Tim Hope
Underdirektør
Avdeling for lærerutdanning

Kari Repstad
Leder av Mentor A- veiledning av nyutdannede

Informasjons- og motivasjonsarbeid knyttet til avgangsstudenter i barnehagelærer- og lærerutdanningene

I studieåret 2013-2014 ble det etablert et opplegg for gjennomføring av en seminardag for alle lærerutdanningene med fokus på overgangen fra utdanning til yrke. Alle avgangsstudenter gjennomførte et seminaropplegg på 4 undervisningstimer. Faglærer, en eierrepresentant, veileder, nyutdannet og Utdanningsforbundet deltok på flere av disse oppleggene. Vi synliggjorde på denne måten samarbeidet mellom aktører som har ansvar for veiledning av nyutdannede og ulike sider ved å være ny i yrket ble presentert. Opplegget var planlagt som en informasjonsstrategi for avgangsstudentene. Temaet ble imidlertid ikke planlagt inn på alle studieplanene i inneværende år, noe som har ført til at noen lærerutdanningskull ikke har fått tilstrekkelig informasjon om veiledningstiltaket i 2014-2015. Erfaringen viser viktigheten av at temaet må være forankret i studieplanene for alle lærerutdanningene.

Vi ser også betydningen av å revidere informasjonsbrosjyren om veiledningstiltaket slik at en oppdatert informasjon blir delt ut til alle avgangsstudentene.

Det er to erfaringer gjennom året som kan vise kompleksiteten ved informasjonsformidlingen til avgangsstudentene:

- 1) En nyutdannet lærer fra 2013-2014-kullet fra Høgskolen i Hedmark formidlet på en veiledningssamling at hun ikke hadde fått noe informasjon om veiledningstiltaket. Dette var en opplevd «sannhet». Både en faglærer og en veileder som deltok på veiledningssamlingen hadde imidlertid deltatt på seminarsamling for akkurat dette kullet.
- 2) En avgangsstudent ved Høgskolen i Hedmark tok kontakt med faglærer for å få hjelp til å finne ut av eksisterende veiledningstiltak. Hun hadde fått ny jobb i en privat barnehage i et annet fylke, med tilbud om å få veiledning av styrer. Denne nyutdannede barnehagelæreren ønsket derimot et veiledningstiltak sammen med andre nyutdannede, og lurte på om Høgskolen i Hedmark hadde et tilbud som hun kunne delta i.

Disse eksemplene viser oss et par sider av kompleksiteten ved informasjon og kunnskapsformidling når det gjelder veiledning for nyutdannede. Det kan også vise behovet for en tydeliggjøring av kommunikasjonen mellom høgskolene og arbeidsgiverne rundt formidling av tilbudet om veiledning overfor nyutdannede, i og med at det finnes så mange forskjellige organiseringsformer og innhold i veiledningstiltakene rundt omkring.

Informasjons- og motivasjonsarbeid rettet mot ledere i barnehage og skole, samt barnehage- og skoleeiere, om veiledning av nyutdannede og tilbudet om veilederutdanning

Høgskolen har drevet sitt informasjons- og motivasjonsarbeid rettet mot ledere i barnehage og skole gjennom deltakelse på ledermøter i regi av skolesjef eller kommunalsjef, Fylkesmannssamlinger for barnehageeiere og barnehagemyndighet, fagsamlinger, mailkontakt, uformelle samtaler, telefonkontakt og oppfølging og veiledning overfor ledere og veiledere for lokale veiledningstiltak. I tillegg har vi deltatt på noen veiledningssamlinger som observatør og samtalepartner.

Ett tiltak som vi har gjennomført hvert år og som vi har fått positive tilbakemeldinger på av både fra barnehage- og skoleeiere er dialogmøter. I inneværende år ble et planlagt møte utsatt på

grunn av sykdom hos prosjektleder. Det vil imidlertid bli avholdt et møte i begynnelsen av september der partene involveres i planlegging av oppgaver for kommende studieår.

Invitasjonen til en fagsamling i april 2015 i videregående opplæring ble avlyst på grunn av manglende påmeldinger. Målet med denne samlingen var å få etablert et nettverk for veiledning for nytilsatte nyutdannede lærere i videregående opplæring i Hedmark og Oppland. Denne fagsamlingen var i et nært samarbeid med begge fylkesmennene og der Fylkesmannen i Oppland bidro med økonomiske midler til å gjennomføre samlingen.

Samarbeidspartnere inneværende år med følgende kommuner:

Hamar, Ringsaker, Stange, Elverum, Tynset, Alvdal, Tolga, Os, Folldal, Rendalen, Gjøvik, Østre Toten, Nordre Land, Søndre Land, Gran, Lunner, Lillehammer, Vågå.

Parter vi har hatt kontakt med, men som ikke har fulgt opp vår henvendelse er bl.a. Hedmark fylkeskommune. Vi har i ulike sammenhenger hatt dialog med barnehage- og skoleledere som begrunner manglende samarbeid med at de ikke har nyutdannede lærere. I flere av disse kommunene får vi imidlertid tilbakemeldinger fra nyutdannede og veiledere som gir uttrykk for at det finnes nyutdannede som har behov for veiledningstiltak. Dette kan forklares med ulik definering av f.eks. hvem som er nyutdannet, hvor lenge en person er nyutdannet og om vikarer og midlertidig tilsatte gis rettighet til veiledningstiltak.

Det er etablert et godt samarbeid mellom høgskolen og fylkesmannsembetene i både Hedmark og Oppland, og vi har i inneværende år hatt samtaler og deltatt på felles arenaer der bl.a. veiledning for nyutdannede har vært et tema.

Vi har to regioner der flere kommuner samarbeider om veiledningstiltak. Den ene regionen er Nord-Østerdal. Kommunene Tynset, Alvdal, Tolga, Os, Folldal og Rendalen samarbeider om veiledningsordninger for både nyutdannede og styreere.

Det ble utarbeidet sluttrapport fra prosjektet «Voksenrollen i lek og læring – likeverd i relasjoner og deltakelse» i 2014, der veiledningskompetanse og veiledning som metode er ett av tre hovedområder. Veileder Siv Akre har sin veilederutdanning fra Høgskolen i Hedmark i 2011 og hun har hatt det faglige ansvaret for prosjektet. Hun har i tillegg skrevet boka «Dialogspill som veiledningsmetode i barnehagen – Refleksjon og læring i grupper», utgitt på Kommuneforlaget i 2014. Det har vært et nært samarbeid mellom Høgskolen i Hedmark, prosjektkommunene og Siv Akre i særlig den delen som har med veiledning for nyutdannede å gjøre. Å se veiledning i sammenheng med kompetanseutvikling har hatt en svært god effekt i disse kommunene. Siv Akre har undervist om dialogspill som veiledningsmetode i barnehagen i både PUB-studiet og i Fagarbeiderstudiet inneværende år, med svært gode tilbakemeldinger fra studentene.

Den andre regionen som samarbeider om veiledningstiltak for nyutdannede lærere er Gjøvik. Kommunene Gjøvik, Østre Toten, Nordre Land og Søndre Land gir et felles veiledningstilbud til nyutdannede i regionen. Vestre Toten har deltatt i samarbeidet tidligere, med har av uklar årsak ikke deltatt inneværende år. Det er Gjøvik kommune som administrerer veiledningstiltaket, og som har oppfølgingen og samarbeidet med mentorgruppa. Mentorgruppa består pr. i dag av 5 utdannede veiledere fra kommunene Gjøvik og Østre Toten. De representerer både barneskole og ungdomsskole. Både skolefaglig ansvarlig og mentorgruppa deltar aktivt i informasjonsarbeid både i egne kommuner og i høgskolens informasjonsstrategi overfor

avgangsstudenter. Fokus i arbeidet de første tre årene (fra 2010-2013) var å etablere en dynamisk og god organisering av veiledningstiltaket for nyutdannede.

Fokuset i Gjøvik har de siste to årene vært å kvalitetssikre innholdet i veiledningstiltaket, noe som det skal jobbes videre med også neste skoleår. Konkret har det dreid seg om at skolefaglig ansvarlig, mentorene og høgskolens representant har deltatt på 5 kvalitetsmøter i inneværende år. Dette er møter som har fokusert på aktuelle faglige temaer for å sikre kontinuitet og utvikling av veiledningstilbudet, samt bidra til refleksjon og kunnskapsdeling rundt erfaringer som er gjort.

Evalueringen fra kvalitetsmøtene viser at det er en opplevelse av stort faglig utbytte av disse møtene. Det uttrykkes bl.a. at de har fått en større bevissthet omkring mentorrollen, mot til å stå i vanskelige samtaler, større trygghet i egen veilederrolle og en opplevelse av å utgjøre en forskjell for nyutdannede; - de uttrykker en opplevelse av at veiledningstiltaket og de som mentorer virker som en trygg base for de nyutdannede.

Vi har som mål å dokumentere erfaringer fra noe av arbeidet i Gjøvikregionen gjennom et FoU-arbeid ved Høgskolen i Hedmark i 2015-2016.

Barnehage- og skoleeierne som vi samarbeider med har en grunnleggende oppfatning av at veiledere skal inneha formell veiledningskompetanse. Vi har imidlertid ikke full innsikt i om alle veilederne har slik kompetanse. Dette gjelder i særlig grad innen barnehagesektoren.

Opprettelse og ivaretagelse av arenaer hvor veileder og nyutdannede kan møtes.

Høgskolen i Hedmark har i samarbeidet med barnehage- og skoleeiere vært tydelige på at det er kommunenes/barnehageeieres ansvar å tilby nyutdannede veiledning. Dette er en forståelse som vi absolutt deler, og som avklarer ansvarsforholdene vi som ulike aktører har overfor de nyutdannede. Det er imidlertid ikke lett å være pådriver når motparten ikke responderer på våre tilbud om støtte og hjelp til etablering og videreutviklingen av veiledningsordninger.

Konsekvensene viser seg bl.a. gjennom at flere kommuner innen barnehagefeltet har etablert veiledningsordninger, men høgskolen har ikke informasjon om verken organisering eller innhold, til tross for at det i dialoger gis uttrykk for at et slikt samarbeid er både viktig og bra.

Spørsmålet er om høgskolen skal ha en mer konkret rolle i utviklingen av veiledningsoppleggene, eller om vår rolle skal knyttes til å etablere arenaer der veiledere kan møtes, få ny kunnskap og utveksle erfaringer. Ett annet spørsmål vi kan løfte fram er om det burde være en evalueringsordning som ga innsikt i erfaringer som gjøres lokalt/regionalt, slik at disse erfaringene kan tilflyte lærerutdanningene og gi et mer komplett bilde av hva som foregår i ulike virksomheter. Slik det er i dag, er det barnehage- og skoleeiere som evaluerer veiledningsoppleggene og som har informasjonen om hvordan oppleggene virker.

Det har vært et uttrykt ønske fra veiledere for nyutdannede om påfyll av kompetanse innen veiledning. På bakgrunn av de tildelte midlene for 2014-2015 har vi i inneværende år planlagt, gjennomført og evaluert 2 fagsamlinger som ble gjennomført på Hamar våren 2015. Evalueringen har vist at deltagerne har hatt stort faglig utbytte, og ønsker videreføring av slike fagdager.

I tillegg har vi erfart at innen særlig barnehagesektoren er det behov for nyutdannede barnehagelærere å få delta i større veiledningsfora med andre nyutdannede og veiledere. Dette er et behov vi vil jobbe videre med, sammen med fylkesmennene i begge fylkene.

Høgskolen i Hedmark har vært i kontakt med fagenhet for videregående opplæring i Hedmark fylkeskommune flere ganger siden vi startet opp i 2010, både gjennom mail, telefon og direkte i møter. Fylkesskolesjefen har delegert arbeidet med veiledning for nyutdannede til rektornivået, og etter det høgskolen har kjennskap til er det kun Ringsaker videregående skole som har et etablert veiledningstiltak for nytilsatte nyutdannede lærere. Vår seneste henvendelse var gjennom mail 26. mai 2015. Vår henvendelse har så langt ikke ført til noen respons.

Høgskolen har etablert ei arbeidsgruppe som består av representanter for eierne og veiledere innen både barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Sammen med fagansvarlige ved vår høgskole og vår oppdragsadministrasjon, legger vi opp en plan for gjennomføring av ulike tiltak. Denne arbeidsgruppen har vært en suksessfaktor i utviklingen av veiledningstiltakene i Hedmark og Oppland. Samarbeidet har bidratt til at vi har fått etablert tiltak som er etterspurt i hverdagen for både eierne, veilederne og de nyutdannede.

Samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark og Oppland

Det har vært et positivt og godt samarbeid mellom høgskolen og fylkesmennene i både Hedmark og Oppland i året som har gått. Vi ønsker å prioritere og å videreutvikle samarbeidet gjennom allerede eksisterende arenaer og spesifikt gjennom tiltak som kan støtte opp om og rekruttere og beholde dyktige medarbeidere i skole og barnehage.

Oppsummering

Som en oppsummering kan vi si at inneværende år har vært et lærerikt år med nye erfaringer og samarbeidsrelasjoner i både barnehage, i grunnskolen og i videregående opplæring. Vi har fått viktige tilbakemeldinger og sett nye muligheter rundt kompetanseutviklingsstrategier særlig knyttet til barnehagefeltet, men også videregående opplæring. Relasjoner må bygges og dialogen mellom de ulike partene er særdeles viktig, og må pleies over tid!

Gjennom det nasjonale nettverket får vi informasjon og motivasjon til å fortsette det systematiske arbeidet for å sikre kvalitativ gode veiledningstilbud til nyutdannede lærere i barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

Vi har erfart at det er sårbart å være avhengig av kun én fagansvarlig for veiledningstiltaket ved høgskolen. Faggruppen har blitt utvidet ved at vi har fått inn en person ekstra og dermed også en bredere kompetanse. Vi ser fram til å være flere som arbeider innen dette spesifikke fagfeltet i vår organisasjon. Vi ser fram til videre arbeid med veiledning for nyutdannede i Hedmark og Oppland!

Morten Ørbeck
Dekan

Solveig F. Aasen og Ylva Langaas
Ansvarlige for veiledningstiltaket

NY I NORD: Resultatrapport om Veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere

UiT Norges arktiske universitet, tidligere HiF/UiT, fikk i tildelingsbrev datert 04.07.14 bevilget kr. 650.000,- til tiltaket Ny i nord. Vi har brukt kr. 605.000 og ber om å få overført restbeløpet 44.400 til studieåret 2014 - 15.

Pkt. 1) Informasjonsarbeid knyttet til avgangsstudenter i barnehagelærer- og lærerutdanningene:

I løpet av året har vi fortsatt tradisjonen med å møte avgangsstudenter i alle lærer- og barnehagelærerutdanningene våre. Vi har ikke bare møtt avgangsklasser, men også hatt møte med studenter der det har samsvart med innholdet i Profesjonsfaget for eksempel for 3. års lekorstudenter i forbindelse med temaet «Møte mellom profesjon og praksis». En meget nyttig erfaring. Vi planlegger nå å utvide kontakten med våre studentgrupper slik at studentene møter problematikken om nyutdannede før siste året i utdanningene.

Pkt. 2) Informasjons- og motivasjonsarbeid rettet mot ledere i barnehage – og skole, samt barnehage- og skoleeiere, om veiledning av nyutdannede og tilbudet om veilederutdanning:

Vi startet arbeidsåret med et dialogseminar i tilknytning til studiestarten av Veiledning for nyutdannede i skole og barnehage. Invitasjonen blei især rettet mot skole- og barnehageeiere. Vi hadde deltakere fra Utdanningsforbundet, representanter fra følgende skole- og barnehageeiere Alta, Tromsø, Nordreisa, Karlsøy, Bardu og flere private barnehager i Troms og Finnmark.

I forbindelse med ny utlysning av studietilbudet ser vi at flere av de som hadde deltakere på dialogseminaret eller som har fulgt seminarrekken vår melder tilbake at de søker om opptak på studiet eller at det arbeides med å tilrettelegge for nyutdannede.

Vi har tatt flere initiativ til kontakt med fylkesskolelederne i begge fylkene, men møter ikke interesse fra sentralt hold, dessverre.

Pkt. 3) Å opprette og ivareta arenaer hvor veiledere og nyutdannede kan møtes. Dette må skje i samarbeid med barnehage- og skoleeier.

Hovedaktiviteten i år har vært drift av tre dialogseminarer i Tromsø, Lenvik og Alta kommuner. Her har vi arbeidet i samarbeid med skole- og barnehageeiere. I Lenvik hadde vi deltakere bare fra barnehager, i Tromsø bare fra skoler og i Alta fra begge gruppene til sammen rundt 50 personer.

Tematikk:

Om veiledning, slik gjør vi det, barnehager/skoler presenterer sine opplegg. Representanter fra skole- og barnehageeiere har presentert skisser / planer om system for veiledning til diskusjon.

De nyutdannede barnehagelærerne løftet fram tema som: utfordringene med å beholde fagbegrep i daglige gjøremål og samtaler/veiledning med assistenter, om ensomhet og savn fordi det er få å reflektere sammen med og utfordringen med å ta sin pedagogiske plass i assistentgruppa

De nyutdannede lærerne løftet fram tema som: å være ny i en skole med teamorganisering, å undervise i fag en ikke har, utfordringer med elever som er utsatt for vold og overgrep, å møte historien om overgrep i en skoletekst og når lærer får dårlig omtale av foreldrene.

Mot slutten av året oppsummerte vi arbeidet i to dagsseminarer, i Alta og på Finnsnes (Lenvik kommune). Her utvida vi invitasjonene, og fikk noen flere interesserte med.

Resultatet: Alta kommune drøfter nå sitt system for hvordan nyutdannede skal følges opp, det gjelder både skoler og barnehager.

Lenvik kommune har klart et opplegg for veiledning for nyutdannede i barnehagene i kommunen. I Tromsø kommune har vi hatt flere møter med en av de skolefaglige rådgiverne. Arbeidet med å utvikle en strategi og et system er så vidt startet opp. Vi vil tilby ny seminarrekke neste skoleår, og skolefaglig rådgiver vil presse skolene sterkere. En av skolene som deltok i år har utviklet og prøvd ut en meget grundig plan for oppfølging, den vil være retningsgivende for det videre arbeidet i Tromsø

kommune. De fleste barnehageenhetene i Tromsø har gode systemer for veiledning, og de samarbeider godt på tvers dersom det bare er en eller to nyutdannede i en enhet.

Også dette året erfarer vi at måten skole – og barnehageledere henvender seg til de nyutdannede om ulike veiledningstilbud, kan være svært avgjørende. En nyutdannet kom alene til første seminar hvor de andre deltakerne hadde med seg sine veiledere, den nyutdannede meldte avbud til resten. Lederne videresender informasjon, men en nyutdannet takker nei siden ... *det (er) ingen veileder på min skole som har mulighet til å delta sammen med meg, ... usikker på utbyttet*, og en annen leder svarer; .. , *men ho følte ikke behov*.

Mange ledere overlater valget om veiledning til de nyutdannede, de er ikke tydelig på at dette er noe vi, dvs. skolen/barnehagen ønsker/prioriterer. Dette vil vi se nærmere på neste år.

20 veiledere kan deles i følgende kategorier mht veilederutdanning: med utdanning: 7 / under utdanning: 2 / søker utdanning kommende år: 5 / ledere/rektorer uten utdanning: 4 / og uten informasjon 2

Pkt. 4) Bistå Fylkesmannen i arbeidet med informasjon og motivasjon om veiledning.

Vi har god kontakt med Fylkesmannen i våre to fylker, men har ikke deltatt i større møter dette året. Vi har imidlertid gjort avtale med begge Utdanningsdirektørembeteene om å opprette en *Veiledning for nyutdannede-kontakt* i alle kommunene. Har også tatt kontakt med fylkeskommunenes utdanningsavdelinger, dessverre uten å ha fått respons.

Tromsø 12-06.2015

Liv Carstens Knudsen

(koordinator)

Region: Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal

Rettleiing av nyutdanna

Høgskulen i Volda 2014-15, «Nytt på nytt»

Nyutdanna: 50, Rettleiarar: 8

Deltakarar:

I Møre og Romsdal har ca. 50 nyutdanna frå 10 kommunar på Sunnmøre og i Romsdal delteke i «Nytt på nytt». Det er noko variasjon i deltakande kommuner, men hovudsakleg er dei same kommunane med i tiltaket frå år til år, dersom dei har nyttilsette nyutdanna. Vi har dette året hatt samarbeid med 8 lokale rettleiarar som alle har minimum 15 stp. frå rettleiingsutdanninga ved HVO. Nokre kommunar har samarbeidd om felles rettleiar.

Samarbeid:

Høgskulen i Volda har samarbeidd med skule- og barnehageansvarlege i dei involverte kommunane om planlegging og gjennomføring av tiltaket. Dette har vore viktige fora for samarbeid, informasjon og erfaringsutveksling.

Organisering:

Høgskulen i Volda har tradisjon for å skape møteplassar for nyutdanna og rettleiarar gjennom fagsamlingar haust og vår. Dette er ein viktig møtestad der nyutdanna og rettleiarar utvekslar erfaringar og får høve til å møte andre i same situasjon.

Det har vore gjennomført egne samlingar for rettleiarane. Dette har vore viktig for å drøfte utfordringar som rettleiar og for styrking av den profesjonelle rolla.

Evaluering:

Dei ulike nivåa har vore godt nøgde med tiltaket. Det er store skilnader mellom tilrettelegging for nyutdanna og rettleiarar i kommunane, og når det gjeld avtalar om kompensasjon for rettleiarane. I mange kommunar er det framleis stort behov for avklaring av ansvar mellom ulike partar (informasjon, tilrettelegging for deltaking, avklaring av ansvar frå arbeidsgjevar, styrar/rektor, rettleiar og nyutdanna si side).

Kontaktperson for tiltak og utdanning: Gerd Sylvi Steinnes

Høgskulen i Sogn og Fjordane 2014-15: Tiltak for rettleiing av nyutdanna lærarar

Deltakarar i tiltaket: 50 rettleiarar og nyutdanna frå 10 ulike kommunar

Tal rettleiarar med 15 sp: 65, tal kvalifiserte rettleiarar med 15 + 15 sp: 30 (juni 2015)

Deltakarar:

I Sogn og Fjordane har 10 kommunar vore aktive deltakarar tiltaket, men kartlegginga viser at det eksisterer planar for 18 av fylket sine kommunar. Fleire rettleiarar har vore deltakande på ulike temadagar og gjennomført fleire faglege innlegg for andre. I tillegg har talet kvalifiserte rettleiarar auka med 25. Vi har i løpet av året samarbeidd med rettleiarar som har 30 sp om felles temadag. Kommunane har framleis ulik organisering av ordninga; nokre har ein rettleiar på arbeidsplassen medan andre har ein felles i kommunen. Fleire av kommunane rapporterer at dei anten nyttar leiaren eller ein erfaren lærar som rettleiar.

Samarbeid:

HiSF har samarbeidd med fylkesmannen om kartlegging og drøftingar med dei kommuneansvarlege. Våren 2015 fullførte 25 lærarar og førskulelærarar frå alle fylket sine regionar 30 sp i rettleiing, og HiSF er i dialog med Sogndal kommune om å tilby dei første 15 sp til lærarar i skule komande studieår.

Organisering:

HiSF har dette året samarbeidd med fylkesmannen om eit drøftingsmøte med dei kommuneansvarlege, og har arrangert totalt tre temadagar og to workshops for rettleiarar. I tillegg har avgangsstudentane ved

barnehagelærerutdanninga hatt ein temadag om det å vere nyutdanna og om ein profesjon i press. HiSF har også bidrege med to fagdagar saman med rettleiarar i Luster kommune, og fire av dei kvalifiserte rettleiarane har saman med HiSF bidrege med faglege innspel til andre rettleiarar.

Evaluering:

Involverte rettleiarar frå ulike kommunar har gitt tilbakemelding om at dei er godt nøgde med tiltaket. Rettleiarar nemner spesielt at det er viktig for dei å ha støttepersonar på høgskulen med kompetanse på området.

Kontaktperson for tiltaket: Hege Fimreite, **kontaktperson for utdanning:** Ingrid Fossøy

Region: Troms og Finnmark

Ny i Nord: Veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere i nord
